



Posudek na závěrečnou studentskou práci

Název práce: Kondicionály a příbuzné konstrukce v bagdáské arabštině

Typ práce: diplomová

Autor práce: Bc. Balsam Al-Shiekhli

Autor posudku: PhDr. Viktor Bielický, Ph.D.

	Hodnocení ¹
Badatelská otázka/hypotéza	výborně
Způsob práce/metodologie	výborně
Naplnění cíle práce	výborně
Práce s prameny a odbornou literaturou	výborně
Stylistická úroveň a jazyková správnost	velmi dobře
Struktura práce	výborně
Formální náležitosti (citace, odkazy, bibliografie, rozsah ²)	velmi dobře

Slovní hodnocení:

Kolegyně Balsam Al-Shiekhli si zvolila za téma své diplomové práce výzkum gramatické struktury specifických souvětných konstrukcí z kategorie kondicionálů a dalších typů příbuzných konstrukcí v bagdáském dialektu arabštiny (dále jen BA), jehož je rodilou mluvčí. Materiál pro svou analýzu shromáždila pomocí elicitace s mluvčími BA (překladem z aj nebo čj), přičemž se mohla metodologicky opřít o výstupy výzkumného projektu na Univerzitě Karlově s názvem *From interrogatives to relatives*, který zkoumal dané struktury napříč jazyky (včetně některých dialektů arabštiny) pohledem jazykové typologie.

V úvodu práce autorka zdůvodňuje výběr tématu, návaznost práce na výše zmíněný projekt a jeho metodologii a také seznamuje se strukturou práce. První kapitola („Teoretické pozadí“) shrnuje dosavadní stav bádání k vybranému tématu a blíže vymezuje následně zkoumané typy konstrukcí a zavádí s nimi související terminologii. V následující kapitole („Metodologie“) autorka velmi podrobně pojednává o způsobu sběru dat, průběhu elicitace s respondenty a jejich charakteristice (10 mluvčích BA a pro srovnání také 2 mluvčí ammánského dialektu z jiné dialektní skupiny) a také o obtížích, kterým během elicitace čelila. Autorka si je velmi dobře vědoma některých limitujících faktorů, jež mohly z elicitace vyplynout. Následující kapitola („Deskripce kondicionálů a příbuzných konstrukcí“) představuje výsledek autorčiny analýzy sledovaných konstrukcí v BA a hlavní badatelský přínos práce. Kondicionálům je věnován menší prostor, jelikož jsou z vybraných konstrukcí

¹ Zvolte: Výborně – velmi dobře – dobře – nevyhovující.

² Minimální stanovené rozsahy jednotlivých typů prací jsou: bakalářská práce 72 000 znaků (tzn. přibližně 40 stran textu) a diplomová práce 108 000 znaků (tzn. přibližně 60 stran textu).



KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

v BA v odborné literatuře nejvíce popsány; přeci jen se jedná o jevy blíže centru jazykového systému. Autorka konfrontuje vlastní data s existujícím uceleným popisem kondicionálů u Grigoreho (2005) (spojky *'idā, lō* a *'in* v protazi reálných a ireálných podmínkových vět) a v zásadě potvrzuje jeho závěry. Větší prostor pak věnuje strukturní analýze méně popsaných konstrukcí spadajících pod kategorii přípustkových vět (tzv. nekondicionály) a také tzv. korelativům a volným relativům. Kapitulu velmi vhodně uvádí obecnější a pro následnou analýzu relevantní přehled o interrogativech v BA, jež se typicky objevují v analyzovaných typech konstrukcí. Následují kapitola („Diskuze“) pak zhodnocuje obecné tendence v sledovaných konstrukcích a představuje tedy jakousi syntézu předchozí analýzy. Autorka práce konstatuje, že její zjištění v BA (a na omezenějším množství dat taktéž v ammánském dialektu) v podstatě potvrzují tzv. hypotézu implikační hierarchie, která byla formulována v rámci výše zmíněného projektu *From interrogatives to relatives*. Autorka zde také pomocí introspekce testuje v rámci téhož projektu formulovanou „hypotézu o zdvojených nekondicionálech“. V závěru práce autorka shrnuje svá zjištění a jejich limity a stejně tak zmiňuje možnosti dalšího výzkumu. Práci uzavírá soupis bibliografie, která obsahuje kromě prací dialektologických také několik studií obecně lingvistických/typologických.

Je třeba ocenit, že předložená bakalářská práce má velmi přehlednou a logickou strukturu, dobře definované cíle, transparentní metodologii opřenu o sběr jazykových dat prostřednictvím elicitace s dostatečným počtem rodilých mluvčích BA. Metodologie navíc navazuje na další obdobně zaměřený projekt pro další jazyky, jehož datovou základnu rozšiřuje o BA. Práce přináší nové poznatky o méně popsaných nebo dokonce zcela nepopsaných typech konstrukcí v MA, kterým dosud nebyla věnována pozornost proto, že náležejí k perifernějším oblastem jazykového systému. Autorka práce prokázala schopnost systematizovat výsledky svojí analýzy s použitím pro gramatickou deskripci adekvátní lingvistické terminologie. Podařilo se jí naplnit cíle, které si v úvodu vytyčila, a předložila kvalitní text z oblasti arabské dialektologie s přesahem do obecné lingvistiky/jazykové typologie.

Pokud jde o některé nedostatky práce, tak ty jsou spíše formálního, případně stylistického charakteru, v rozhodně však nesnižují obsahové kvality práce. Jedná se o občasné překlepy, nesprávné skloňování způsobené nedotaženou editací textu, nedokončení věty (str. 28, třetí řádek od spodu stránky), občasná chybějící interpunkce apod. Na několika místech se v textu objevuje nejednotná transkripce znělé emfatické interdentalní frikativy jako *ḍ* (v příkladech 25a-d) a *ḟ* (např. v příkladech 26-28, 38, 62 ale i jinde), zatímco v Tabulce souhláskových fonémů na str. 10 je uvedena ve formě *ḍ*. Ve několika příkladech pak chybí geminace v tvarech slovesa *sawwa* „dělat“ (v příkladech 18a-b, 74), stejně tak u předložky *wajja* (na vícero místech). Na str. 49 je chybně u výrazu *ḥallī* uvedeno, že jde o spojku (jedná se o částici, jak je ostatně uvedeno v práci na více místech). V příkladu 79 chybí slovesný tvar.

Celkové hodnocení:

Práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnocení **výborně**.



KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Otázky k rozpravě:

1) Na str. 30 je v souvislosti s popisem kondicionálů (podmínkových vět) u Grigoreho uvedeno, že spojky *'idā* a *lō* „jsou v zásadě zaměnitelné“. Je tomu opravdu tak? I následně uvedené příklady naznačují, že *'idā* uvozuje protazi reálných podmínkových vět, kdežto *lō* nereálných.

2) V rámci analyzovaného materiálu mě zaujaly příklady tzv. zdvojených nekondicionálů. Dalo by se u takovýchto případů uvažovat o určité míře frazeologičnosti? Tedy, že by i vzhledem k délce (tj. neekonomičnosti) byla jejich produktivita omezena a takovéto konstrukce by se vyskytovaly spíše jen v ustálených obratech a rčeních? Např. české „*At' dělám, co dělám, stejně je to špatně.*“

3) Dalo by se říci, že je u nekondicionálů v BA možné obrácené pořadí klauzí? Např. „*Bude se na mě zlobit, at' udělám cokoliv.*“

V Praze dne 6. 9. 2024

.....
podpis